

Scleroderma és molt més exigent que **Nicobium** pel que respecta a temperatura i humitat relativa; requereix locals temperats i poc humits i només l'hem trobada a les sales altes i assolellades de la biblioteca Universitària i a la biblioteca de l'ex-Seminari, ambdues d'emplaçament anòleg i molt properes. Les biblioteques emplaçades al nord de Barcelona, tot i tenir catastròfiques plaques del mateix corc que devasta aquelles altres dues, no tenen betílids. I per altra part, hem obtingut cries de **Scleroderma** procedents de Jerez de la Frontera i parasites igualment sobre **Nicobium hirtum** i algun altre anòbid molt pròxim.

A més de les biblioteques llevantines víctimes segures dels insectes bibliòfags, si és que contenen llibres antics i no estan rigorosament vigilades, tenim referència exacta dels estralls produïts per aquests artròpods a les Biblioteques Universitàries de Càdiç i Santiago de Compostela, així com a una important col·lecció de Jerez de la Frontera.

La Biblioteca de Santiago fou seriosament infectada per un lepidòpter **Borkhausenia pseudo-prieiella** i fàcilment desinfectada, com és natural, tractant-se de lepidòpters, pel nostre company Prof. Lluís Iglésias, d'aquella Universitat gallega. No cal dir que la plaga produïda per l'esmentat insecte no té res a veure amb la que nosaltres hem sofert.

La Biblioteca de la Facultat de Medicina de Càdiç fou destruïda per un anòbid pròxim al nostre, i fou estudiat pel Prof. Gonçal Ceballos, de l'Escola d'Enginyers de Mont de Madrid. Es curios el fet que allí fou trobat com a depredador **Tineophocionus armatus**, determinat per l'eminent i malaguanyat entomòleg espanyol Garcia Mercet.

No deixa d'ésser estrany que no trobem en les nostres biblioteques himenòpters encírtids depredadors, com el que acaben d'esmentar de Càdiç, si tenim present que Wirth, damunt un anòbid molt pròxim al nostre, ha capturat **Entedon longiventris**, **Eulophus pilicornis**, **Meraporus calandrae** i **Eupelmus urozonus**, que pertanyen tots ells a la superfamília dels calcídids i és llàstima que no els tinguem ací, puix que l'autor ens parla de fracassos a les seves cries d'anòbids totalment mortes pels calcídids.

Es igualment curios que no ens hagi atacat les biblioteques **Calotermes lucifugus**, la mal denominada **formiga blanca**, que tantes desgràcies ha ocasionat als llibres de països de situació anòloga a la nostra, i mes si considerem que no ens falta als voltants de la ciutat.

Malgrat la lluita establerta a les nostres biblioteques entre els anòbids per una banda i els betílids i àcars per l'altra, no hem pensat en les possibilitats d'entaular una prova de lluita biològica, tal com ho féu Smith, perquè estem segurs de la inutilitat del nostre intent en una plaga d'aquelles característiques i perquè considerem, per altra part, que tant els artròpods beneficiosos que acabem d'esmentar, com d'altres que podríem intentar d'introduir, podrien resultar perjudicials per als llibres o molestos per als qui els manegen. Establirem, doncs, des de la primera prova, la lluita artificial.

Hi ha un fet d'observació vulgar entre els bibliòfils i comprovat experimentalment per nosaltres, de gran valor profilàctic enfront dels corcs, ens referim a l'acció de l'oxigen atmosfèric, que mata les larves en poc temps, de tal manera, que els llibres consultats amb freqüència no corren perill i en canvi s'infecten fatalment els que romanen molt de temps allunyats de l'aire o tancats en caixes de fusta, com és el cas quan es tracta de preservar exemplars valuosos de la barbàrie de les guerres.

Els mitjans profilàctics més emprats han estat les substàncies aromàtiques, començant per construir amb fustes que ho siguin, els prestatges de les biblioteques, per arribar a situar entre ells, diversos productes volatils, sòlids i líquids. Amb aquesta finalitat tenim notícies sobre els fracassos de la càmfora, la naftalina, l'oli de cedre, la creosota, la benzina, les essències de lavanda, timol, trementina, mirbà i claus; branques de romaní, llavors de pebre, tabac, flit, etc. Deixant de banda les raons d'ordre econòmic que fan poc raonables aquests productes, resten les molèsties que representen per als qui consulten llibres, les olors, no grates a tothom, dels esmentats productes, junt amb la propietat dels insectes d'adaptar-se a ells fent-los útils, i l'absoluta ineficàcia de les drogues aromàtiques enfront dels ous i de les nimfes.

Abandonades que foren les mesures preventives, començaren els assaigs de productes tòxics volatils o gasosos, entre els quals esmentarem el clor, sulfur de carbon, tetraclorur de carbon, aldehyd fórmic, anhídrid sulfurós, àcid sulfhídric, la cloropicrina i el cianhídric. El perill d'incendis que representa la gran inflamabilitat d'algun d'ells i la poca acció d'altres damunt nimfes i ous, han fet caure en desús la major part de substàncies emprades, i resta com a insubstituïble per la seva excepcional eficàcia, malgrat el perill que deriva de la seva toxicitat, el cianhídric.

Aquest ha estat definitivament adoptat per nosaltres en el tractament de la Biblioteca Universitària. Les primeres proves les férem segons el procediment industrialitzat per Grima amb un èxit complet i posteriorment, per la major garantia pel que respecta a la mortalitat d'ous i nimfes, així com per assegurar-nos de la penetració del HCN fins als recons més amagats dels llibres, instal·larem sota les indicacions del Prof. Garcia Banus, una cambra de buit. Dues vagonetes amb una capacitat aproximada de 800 volums, permeten el fàcil transport dels llibres des del muntacàrregues a la cambra; la generació de HCN es fa a l'exterior, a l'aire lliure, i el gas passa a través d'un filtre i dels corresponents mecanismes de conducció fins a la cambra, on l'atreu el buit que prèviament hi havíem fet.

Partint dels treballs de Machie, començarem les proves amb 60 grams de HCN, quantitat que fou successivament reduïda, sempre sota la vigilància de llibres de control, fins a la de 30 grams. Actualment procedim d'aquesta manera; fem un buit de 26 centímetres durant unes hores i a continuació generem el HCN, que passa immediatament a la cambra, el deixem actuar vint-i-quatre hores com a mínim i tot seguit deixem entrar aire i traiem els llibres nets. Contrals minuciosos ens provenen que la simple acció del buit és suficient per a fer esclatar els ous.

(Text facilitat per «Arxius».)